№ 156

GAZETA PORANNA.

WARSZAWA

Wtorek dnia 15 Czerwca 1841 roku.

Piśmiennictwo Krajowe, najtańszy tygodnik literacki w Warszawie razem z Gazetą Poranną przy któréj wychodzi, kosztuje na miesiąc zł. 2 gr. 20 bez roznoszenia. Kantor Główny przy ul. Trębackiéj Nr. 639.

Oświetlanie miasta Warszawy, powierzoném zostało Warszawskiéj Straży Ogniowéj.

Udzieloną została Pani Wiktoryi Bohdanowiczowéj, wdowie po Józefie Bohdanowiczu, Podporuczniku 3 go Okręgu Żandarmów, oraz trzem jéj córkom: Weronice, Konstancyi i i Felicyi, przez wzgląd 27 letnią służbę wojskową ich męża i ojca, pensya, w ilości złotych 2,323 gr. 12, z właściwych funduszów, rocznie, w połowie dla matki do śmierci, lub wejścia w nowe związki małżeńskie, w połowie dla córek, aż do dojścia 18 stu lat wieku.

W roku zeszłym wyszła Chemia Organiczna z zastósowaniem do rolnictwa i fizyologii, przez Dra Justusa Liebig, Professora w Giessen, jednego z najznakomitszych Chemików współczesnych. Dzieło to napisane w sposobie łatwym, przystępnym nawet dla posiadających ogólne tylko wiadomości Chemii, zasługuje na uwagę lekarzy, farmaceutów, i w ogóle zajmujących się zastósowaniami. Szczególniéj jednak z treści swojéj i przeznaczenia ważnem jest dla rolników; ponieważ autor wyjaśnił w niém najważniejsze processa żywienia się roślin, gnicia i rozkładu materyi organicznych; wykazuje błędy fizyologii roślinnéj, prostuje oparte na nich mniemania Agronomów, o działaniu nawozów i innych wpływów w wegetacyi udział mających — nakoniec podaje prawidła kultury roślin, zasady gospodarstwa przemiennego i t. d. Wysokie stanowisko naukowe które Liebig zajmuje, znana trafność jego pomysłów i ścisłość w badaniach, są niemylną rękojmią użyteczności jego dzieła. W przekonaniu więc, że rolnicy nasi znajdą w niem wyjaśnienie wielu zagadnień, i wskazówkę prawdziwéj zasady rozumowego postępowania w téj najważniejszéj gałęzi przemysłu krajowego, Professor J. Seweryn Zdzitowiecki przełożył je na język polski dla użytku ziomków. Chcąc zaś ułatwić nabycie, ogłasza prenumeratę w ilości zł. 6 za część pierwszą, obejmującą naukę o processie żywienia roślin, o ich kulturze, o gospodarstwie przemiennem, o nawozach. Część ta obejmująca przeszło 10 arkuszy druku, wyjdzie zaraz gdy się zbierze dostateczna liczba prenumeratorów—poczem niezwłocznie nastąpi część druga.

Prenumerować można w Księgarni Sennewalda i Spiesa; i u Księgarzy na prowincyi.

Petersburg 26 *Maja* (8 *Czerwca*).

Przez Ukaz Cesarski z d. 29 kwietnia Członkowie Komissyi Przygotowawczéj do rewizyi i ułożenia praw Królestwa Polskiego, Referendarz Stanu Cyprian Zaborowski i Romuald Hube, mianowani zostali Radzcami Stanu ze starszeństwem do dnia mianowania na teraźniejsze urzędy.

Przez takiż Ukaz z dnia 29 kwietnia, dymisyonowany na własną prośbę Naczelnik Głównego Nadwornego Pocztamtu w Warszawie Radzca Kol. Mitkiewicz, podniesiony został do rangi Radzcy Stanu.

Berlin 11 Czerwca. — Najjaśniejszy Pan raczył ozdobić Jego Cesarską Wysokość Księcia Leuchtenbergskiego orderem Orła Czarnego.

Londyn 5 Czerwca. — Na zawczorajszém posiedzeniu izby wyższéj margrabia Bute wniósł powtórne odczytanie bilu, na mocy którego dla uzdolnienia izraelitów do piastowania urzędów miejskich, przy téj okoliczności składana przysięga, zmienioną być ma na prostą deklaracyą, z wypuszczeniem form w przysiędze chrześciańskiéj wymaganych. Na przeciw temu wystąpił arcybiskup Canterbury, mówiąc, że jakkolwiek izraelici nigdy nie dopuścili się przewinień przeciw kościołowi panującemu, co jednak inni różnowiercy uczynili, dla tego też nie ich charakterowi, lecz ich religii, (która nieprzyjazną jest wierze Chrystusa,) czynił zarzuty. Mniemał, że gdy izraelici w stanowieniu lub znoszeniu praw udział miéć będą. Anglia wkrótce przestanie być chrześciańskim krajem. Życzył, aby mocarstwa europejskie mogły się porozumiéć z Anglią, celem obmyślenia środków ku zabezpieczeniu izraelitów, pod tureckiem zostających panowaniem; utrzymując nakoniec, że bil ten nie uszczęśliwi wszystkich w stolicy żyjących izraelitów; głosował, aby powtórne go odczytanie po upływie dopiéro połowy roku nastąpiło. Izba przystąpiła naostatek do głosowania i większością jednego głosu, drugie przeczytanie bilu przyjętem zostało.

Lord March, najstarszy syn Księcia Richmond, przedstawia się jako kandydat do hrabstwa Sussex i stanowczo występuje przeciw ministrom. Dzienniki torysowskie mniemają nadto, że i sam Książę Richmond, oraz Książę Roxburghe i hr. Grey z przyczyny prawa zbożowego odstąpili ministrów.

Dzienniki indyjskie donoszą, że ma być wysłana tajemna wyprawa na morze śródziemne, dla sparaliżowania podstępów, jakie Francya czyni w Abyssynii.

Dr. Riah uda się do Gorian jako kommissarz angielski dla znajdowania się przy wydaniu twierdzy i powrocie wojska perskiego. Gorian ma być oddane Kamramowi, Szachowi Kelatu. Anglicy zaś mają ustąpić z wyspy Karrak na zatoce perskiéj i pobyt ajenta swojego w Buszir urządzić.

W Plymouth uzbrajają okręta *Implacable* i *Edinbourgh* mające odejść do Lizbony. Okręty liniowe *Monarcha* i *Indus*, oraz okręt *Vernon* o 50 działach stoją na kotwicy w Spithead; ich bowiem osada nie jest jeszcze uzupełnioną. Ostatni ma być przeznaczony na morze śródziemne.

Zdaje się, że między liberalistami w Edimburgu wybuchło rozdwojenie; mniemają, że podobieństwem jest, iż Sir Jerzy Campbell i pan Makauley tą razą nieutrzymają się.

Paryż 5 czerwca. — Izba parów, rozpoczęła wczoraj projekt do prawa o zaciągu wojskowym. Przy czwartym artykule obejmującym wzór rozkładu kontyngensu pan Ambrugeac wniósł poprawkę, według któréj rozkład ten na pojedyncze departamenta corocznie do prawa o powołanie zdolnéj do służby klassy, przyłączany być ma. Pan Ambrugiac na poparcie wniosku swojego przełożył, że stosunkowa w departamentach ludność jest odmienną a przeto rozkład kontyngensu corocznie nowemu musi ulegać rozpoznaniu. Prezes rady, marszałek Soult, był przeciwnego zdania, i żądał aby przyjęcie téj poprawki odłożono do posiedzeń następnych, gdyż izba deputowanych nie jest teraz zupełną, tembardziéj że zobowiązał się przed nią, iż z początkiem przyszłego roku 60.000 ludzi do armii rezerwowéj wzięli — tak zatém powstanie nowy dla rządu kłopot. Na następnych posiedzeniach chętnie przyrzekał prawo to w kilku punktach zmienić, lecz teraz prosi izby, aby dobrego dla przypuszczanego ulepszenia niezmieniała. Mimo to izba parów znaczną większością zatwierdziła poprawkę pana Ambrugeac. Skutkiem tego nastąpiło wielkie poruszenie na ławkach ministeryalnych, pan Guizot natychmiast opuścił salę. To głosowanie może być uważane jako zupełny upadek prezesa rady, tembardziéj, że ten projekt jako niedarowany wypadek polityki ministrów i wykonania ich finan-

sowych planów uważanym być winien. Dziś zapewniają, że w skutek tego głosowania Marszałek Soult podał się do dymissyi i napisał stosowny list do pana Pasquier prezesa izby parów. Dziś Marszałek nie był na posiedzeniu, minister spraw wewnętrznych przysłał izbie doniesienie, że Marszałek w nocy mocno zachorował, że lekarz trzy razy go odwiedzał, i że z nikim mówić nie może.

Jeden z naczelników spisku w Grenoble, Komendant Biolet, który ucieczką uratował głowę swoją od rusztowania, żyje dotąd. — Przed kilką laty, mieszkał w Arras, gdzie go chciano obrać Pułkownikiem gwardyi narodowéj.

Królowa Marya Krystyna ciągle zamieszkuje w Palais Royal ma zawierać bardzo ważne tajemnice. Co 3 lub 4 dni bywa ona w Neuilly. Książe Orleański wcale jéj nie odwiedza.

Król przyjmował wczoraj pana Wiktora Hugo i Aleksandra Humboldt.

Pan Maurokordato poseł grecki przy dworze angielskim, w tych dniach wsiadł w Marsylii na parostatek Meuter, który go ma zawieść do Grecyi, gdzie ma on objąć kierunek spraw zagranicznych.

Hrabia St. Aulaire, mianowanie którego posłem w Londynie, nie zdaje się więcéj ulegać wątpliwości, dopiero z początkiem przyszłego miesiąca uda się na miejsce nowego przeznaczenia. Zwłokę takową przypisują odroczonemu podpisaniu protokółu londyńskiego, oraz przyjęciu hrabiego do Akademii francuskiéj, mającemu nastąpić nieodmiennie dnia 24 b. m. Słychać że Książe Montebello będzie następcą hrabiego w Wiedniu.

Pan Thiers zabawi dwa miesiące w Lille i pracować tam będzie nad swoją historyą Cesarstwa, potém dopiero wyjedzie z rodziną do wód w Emir i zwiedzi różne niemieckie kraje.

Korrespondencya prywatna. Marszałek Soult wczoraj wieczór przedstawił Królowi swoję dymissyę, bo izba parów przyjęła poprawkę jenerała Ambrugene, w nowem prawie o zaciągu do wojska. Staremu marszałkowi mocno to prawo ciężyło na sercu, a że izba parów przyjęła teraz poprawkę, znaczy, iż to prawo odroczyła; bo rozwiązana izba deputowanych nie może ani téj cały sprawy być świadomą, ani też się o niéj z izbą parów porozumieć. Tak niespodziane głosowanie pociągnie za sobą, jeżeli nie przesilenie ministeryalne, to przynajmniéj zmianę gabinetową. Powody które izbę do tego kroku, a marszałka do żądania dymmissyi zmusiły, są następujące: Książe Orleanu stał na czele wczorajszéj, przeciw marszałkowi oppozycyi, marszałek zaś tyle jest zazdrosnym o nieograniczoną władzę w wydziale swoim, że następca tronu zaniechać tego z boleścią musiał, bez pośredniego wpływu, jaki za pana Thiersa i jenerała Cubieres na ministeryum wojny wywierał. Skutkiem tego marszałek uważał to głosowanie jako przeciw jego osobie wymierzone, i tyle się tem zmartwił, iż leży w łóżku, nie przyjmuje żadnego przyjaciela, a nawet adjutantów Królewskich. Pan Guizot z powyższego powodu miał dziś naradę z Królem, któréj wypadek dotąd niewiadomy. Byłoby do życzenia, aby marszałek cofnął swoję dymissyą, ale tego spodziewać się nie należy. Nadto tak nagła oppozycya izby parów nie mogła być wymierzoną przeciw całemu gabinetowi, albowiem izba sama najwięcéj lęka się przesilenia gabinetowego; nie sprowadziła ona nigdy upadku gabinetu, a tem bardziéj nieuczyni tego w chwili, gdy kraj tyle spokojności potrzebuje.

Doniesienie Księgarskie.

nie i urządzanie Gorzelni podług najnowszych zasad, przez J. L. Gumbinera Członka wielu towarzystw rolniczych i naukowych, przełożył z niemieckiego P. E. Leśniowski były Professor nauk przyrodzonych; z 6ciu tablicami rycin.« W powyższym dziele zawarł Autor długoletnią praktyką nabyte doświadczenia, tak w własnych gorzelniach jakoteż zakładanych i urządzanych w Państwie Pruskiem i innych krajach. Wchodzi w najdrobniejsze szczegóły gorzelnych zasad i manipulacyj, podaje wszędzie przepisy jasne, pewne i w najgłówniejszych częściach, mianowicie co do zacierania, roboty drożdży, fermentacyi i t. d., dotąd nieznane, a które zapewniają daleko wyższe od znanych dotąd korzyści. Dzieło to w krótkim czasie zjednało sobie tak chlubne uznanie w Niemczech, iż znajduje się w ręku niemal każdego Praktyka i Właściciela gorzelni; spodziewamy się zatem, że wydaniem polskiem uczynimy przysługę dla tak ważnéj u nas gałęzi przemysłu; cena zł. 20; sprzedaje się we wszystkich Księgarniach Warszawskich.

NOWE NUTY.

Skład muzyki Ig. Klukowskiego zawiadamia szanowną publiczność, iż poszyt 3ci zbioru ulubionych polonezów kapelmistrza K. Kurpińskiego, już opuścił prassę; osoby prenumerujące w tym składzie, mogą takowy odebrać za złożeniem należytości do następnegu poszytu. Prenumerata z wyjściem 4go poszytu ustaje i cena będzie podwyższoną.

Wiadomości handlowe.

Na ostatnich targach warszawskich i pragskich płacono za korzec żyta zł. 17 gr. 10; pszenicy zł. 25 gr. 21; grochu polnego zł. 17 gr. —; cukrowego zł.—gr.—; fasoli zł.— gr. jęczmienia zł. 17 gr. 4; owsa zł. 11 gr. 14; mąki pszennéj przedniéj zł. 37 gr. 10; ordynaryjnéj zł. 42 gr. 26; żytniéj pytlowéj zł. 28 gr. 17; kaszy jaglanéj zł. 35 gr. —; gryczanéj zwyczajnéj zł. 30; gr. 7; drobnéj zł. 57 gr. 14 perłowéj z. 59; ordynaryjnéj zł. 23 gr. 26; słomy centnar 100-funt. zł. 2 gr. 10; siana zł. 3 gr. 11; sążeń drew sosnowych zł. 43; wół dobry duk. 15; średni 12, lichy 9; cielę zł. 21; baran zł. —; wieprz dobry zł. 90; średni zł. 72; lichy 54; masła funt. zł. 1 gr. 3; słoniny funt gr. 20; kartofli kor. zł. 5 gr. 21; okowity 10 pr. garn. zł. 5 gr. 17; szumówki 6 pr. zł. 3 gr. 3.

W ogóle znajdowało się na targu w Pradze dnia 11 Czerwca wołów sztuk 582, wieprzy 794; cieląd 916.

OBWIESZCZENIE.

Dyrekcya Mennicy Warszawskiéj.

Podaje do powszechnéj wiadomości, iż dnia 16/28 Czerwca r. b. o godzinie 11 przed południem, odbędzie się w Biórze Dyrekcyi licytacya głośna na dostawę do Mennicy oliwy w gatunku lepszym funtów 45, w pośledniejszym funtów 1600 stosownie do waruuków, które każdego czasu w Biórze Dyrekcyi mogą być odczytane. Za praetium fisci do licytacyi, naznacza się summa złp. 2,199, a vadium złp. 220 wynosi.

Warszawa d. 28 Maja (9 Czerwca) 1841 r.

p. o. Dyrektora, M. *Biernacki.*

Członkowie Dyrekcyi: *Pusch*, *Żabiński.*

(1 raz) Sekretarz, *Ginett.*

Zawiadomienie.

Księgarnia B. Szczepańskiéj przy ulicy Sto-Jańskiéj Nr. 12, nabywszy pozostały towar z b. składu muzycznego J. Magnus, zaczęła takowy wyprzedawać od dnia 14 b. m. po cenie znacznie zniżonéj.

Wielki teatr. — Dziś opera czarodziejska, w 3 aktach, z francuzkiego P. Scribe tłómaczona, z muzyką P. Auber, pod tytułem: *Koń Spiżowy*; — tańce.